

Saksnr.: 202511633

Høringsuttalelse til NVE vedrørende Statkraft Energi AS sin konsesjonssøknad på oppgradering av Aura kraftverk (Aura II)

Snøhetta villreinutvalg mottok via Sunndal fjellstyre den 1.10.2025 høring av søknad om konsesjon og ekspropriasjon om opprusting og utvidelse av Aura kraftverk. Med høringsfrist 12.01.2026. Snøhetta villreinutvalg har mottatt bekreftelse på utsatt høringsfrist til 13.02.2026.

Snøhetta villreinutvalg er en sammenslutning av alle rettighetshavere i Snøhetta villreinområde med tellende villreinareal. Snøhetta villreinområde består av 32 jaktfelt, fordelt imellom Snøhetta øst og Snøhetta vest. Innenfor disse jaktfeltene er det mange rettighetshavere/grunneiere.

Styret i villreinutvalget består av en representant fra hver av villreinkommunene i Snøhetta villreinområde, altså 6 representanter valgt av årsmøtet.

I det videre i denne høringsuttalelsen vil Snøhetta villreinutvalg omtale seg som villreinutalget.

Høringsuttalelse.

Villreinutvalget viser til brev mottatt 1.10.2025 og levere følgende innspill til konsesjonssøknaden på oppgradering av Aura Kraftverk (Aura II)

Villreinutvalget er de som kjenner til utfordringene for villreinen i Snøhetta best og ser konsekvensene av et fragmentert leveområdet, som fører til at villreinområdet består av 2 adskilte delbestander, Snøhetta øst og Snøhetta vest.

Disse områdene er blitt forvaltet som 2 delbestander i over 40 år og et av hovedmålsettingene for villreinutvalget er å få bestandene til igjen å bli en, med trekkmuligheter imellom delområdene. For å nå de målsettingene må det gjennomføres tiltak som bedrer trekkmulighetene for reinen. Nå har NVE en gylden mulighet til å pålegge tiltakshaver avbøtende tiltak som kan være med å rette opp i de gamle delingene av villreinområdet etter kraftutbyggingen på 1950 tallet.

Opprustingen og oppgradering av de eksisterende kraftverket er et nødvendighet prosjekt.

Villreinutvalget er ikke imot at det gis konsesjon, men NVE må pålegge konsesjonæren og rette opp i en del gamle inngrep, bidra økonomisk og legge til rette for at trekkpassasjene igjen kan bli funksjonelle.

1. Bidrag til å dekke ekstra oppsyn.

- a) Villreinutvalget støtter fjellstyrene sitt krav om at tiltakshaver må dekke ekstra kostnader ved oppsyn før, under og etter anleggstiden. Dette gjelder både Aura 2 og en eventuell utsetting av rehabilitering på dam Reinsvaten, dette for å overvåke situasjonen. Dette må være et årlig bidrag.

- b) Stakraft må også pålegges å bidra med finansiering av tellinger igjennom årlig bidrag til fellesforvaltningen.

En grunnleggende praktisk del av villreinforvaltningen innebærer overvåking og årlige tellinger av villreinstammen. Finansiering av tellingene har i hovedsak bestått av midler fra salg av jaktkort på rein. Nå er situasjonen at vest-stammen har vært fredet i to år pga. for få dyr. Det er et paradoks at den pågående overvåkingen og de årlige tellingene er viktigere enn noen gang, mens midlene til å dekke de minker. Villreinutvalget krever at konsesjonæren blir pålagt å dekke utgifter for overvåking av stammen, hvor kraftreguleringen, og medfølgende infrastruktur er hovedårsaken til splittingen av områdene.

2. Samordne anleggsperioder.

Villreinutvalget er enige i Statkrafts vurdering av at det er fordelaktig å samordne de 2 anleggsperiodene dam Reinsvatn og evt. Aura 2, for å minimere anleggstiden i området mest mulig.

Forstyrrelsene alt dette arbeidet vil medføre, vil utvilsomt påvirke reinen som bruker området, og korte ned anleggstiden med 3-4 år vi utvilsomt være til det bedre for reinen.

3. Konsekvensutredningsrapporten på villrein og foreslåtte avbøtende tiltak i den.

Sweco har i sin KU – villrein kommet med noen avbøtende tiltak. Villreinutvalget mener at KU- villrein vektet de nye inngrepene og forstyrrelsene for lett og vil påpeke at tiltakshaver nå har en gylden mulighet til å iverksette avbøtende tiltak som virkelig kan virke positivt for villreinen i Snøhetta. Det kan være avbøtende tiltak direkte berørt av tiltakene i dette området, men også avbøtende tiltak i andre aktuelle områder.

Snøhetta er vurdert til rød tilstand for leveområder og funksjonelle trekk, i kvalitetsnormen for villrein. Det vil si at tåleevnen for nye inngrep er lav. Tiltaksplanen prioritering av øst-vest trekk brukes ikke aktivt i vurderingsrammene.

Konsekvensgraden «noe «negativt» harmonerer dårlig med at det utgangspunktet er et «rødt villreinområde» og at det er et uttalt mål om forbedring i tiltaksplanen.

Villreinutvalget vil likevel kommentere de avbøtende tiltakene som er foreslått i KU-en, men påpeker at vi mener at KUen er feil vektet, og at det er muligheter for å gjennomføre en rekke avbøtende tiltak nå.

A) Gjennomføre minst mulig arbeid inne i og i umiddelbar nærhet av leveområdet under kalvingstiden.

Villreinutvalget forventer at det ikke skal være anleggsvirksomhet i kalving og oppvektstområdene i tidsrommet midten av april til først på juli. I praksis betyr dette arbeid i området Holbua – Reinsvatnet i denne perioden. Dette for å unngå forstyrrelser før, under og de første ukene etter kalving.

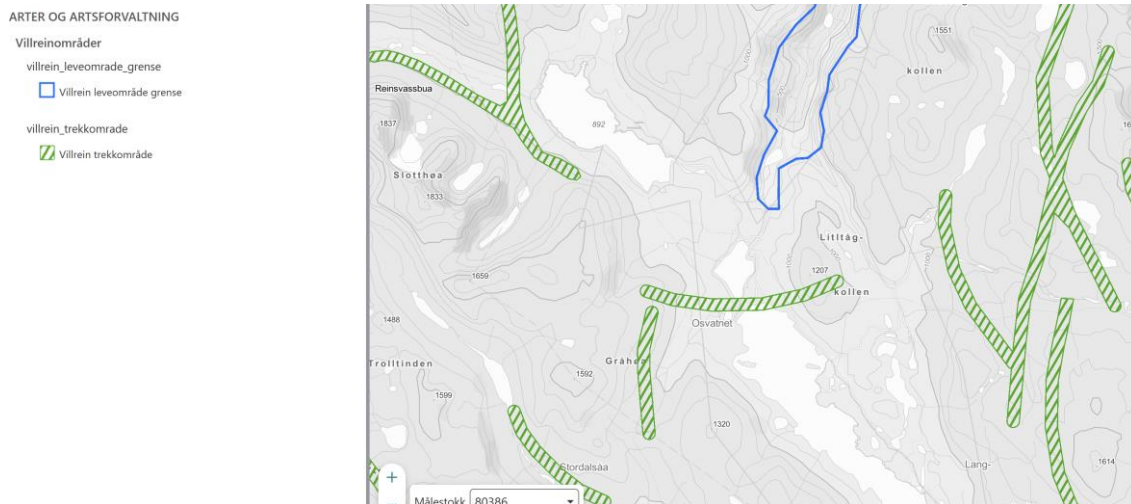
B) Fjerne flere tekniske inngrep som ikke er i bruk.

Villreinutvalget er positive til at Osbu kraftverk skal rives, og området tilbakeføres. Det er også flere andre bygninger som medfører ferdsel i området, og villreinutvalget krever at disse bygningene også blir sanert og evt. etablert i andre områder som ikke ligger i et historisk villreintrekk.

Det er også en god del andre installasjoner i området, som må legges i grunnen eller tilbakeført. Det være seg kraftlinjer og andre installasjoner.

C) Vurdere terrengtilpasninger for å bedre forholden for trekk nedstrøms Osbudammen.

Villreinutvalget krever at det må settes krav om å terrengtilpasninger nedstrøms Osbudammen, og at det skal forsøkes og reetablere det historiske gamle villreintrekket i området.

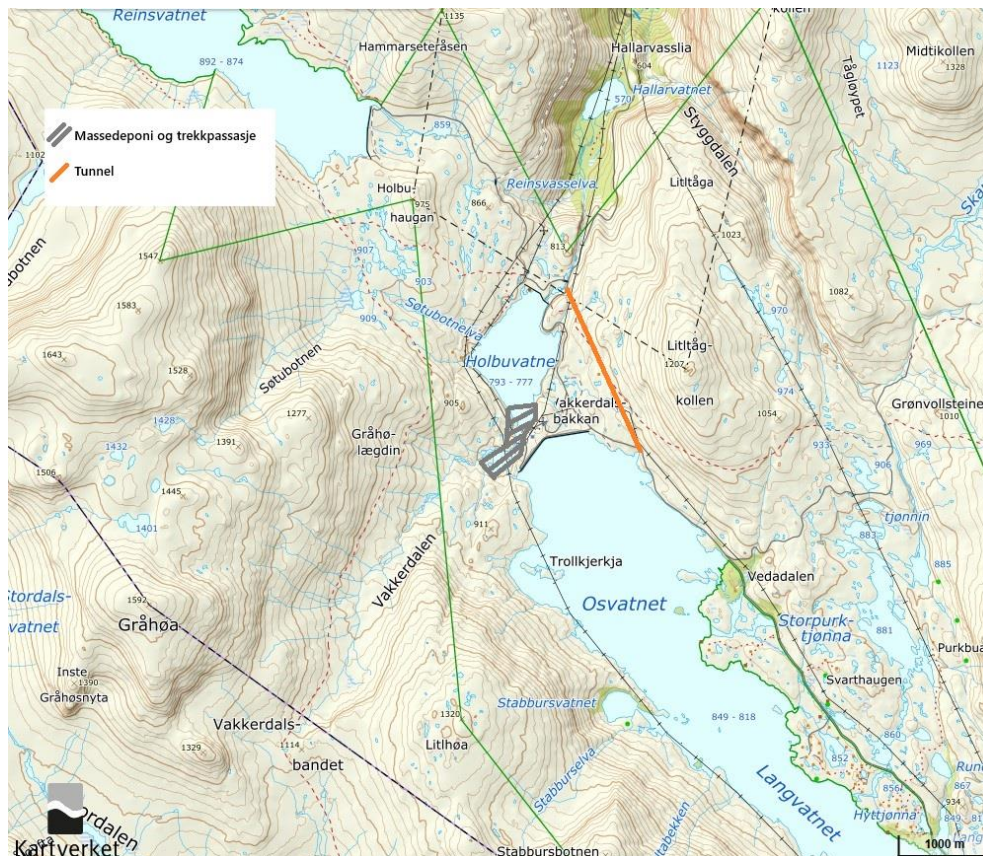

Kart som viser det gamle registrerte trekkområdet ved Osbua.

Statkraft har foreslått en massefylling i Holbuvatnet, og legge om eksisterende bilvei i dette området, noe av disse massene bør kunne brukes til å reetablere et gammelt trekk i mellom villreinområdene, og legge til rette for en terskel/ler i Holbuvatnet.

Dette vil være et av de beste tiltakene sammen med å fjerne all infrastruktur i området.

Villreinutvalget mener også at veien ved Holbua må legges i tunnel, for å fjerne all ferdsel i den eventuelt restaurerte trekkpassasjen.

Dette vil også medføre litt endringer i inngrepsgrensekartene.

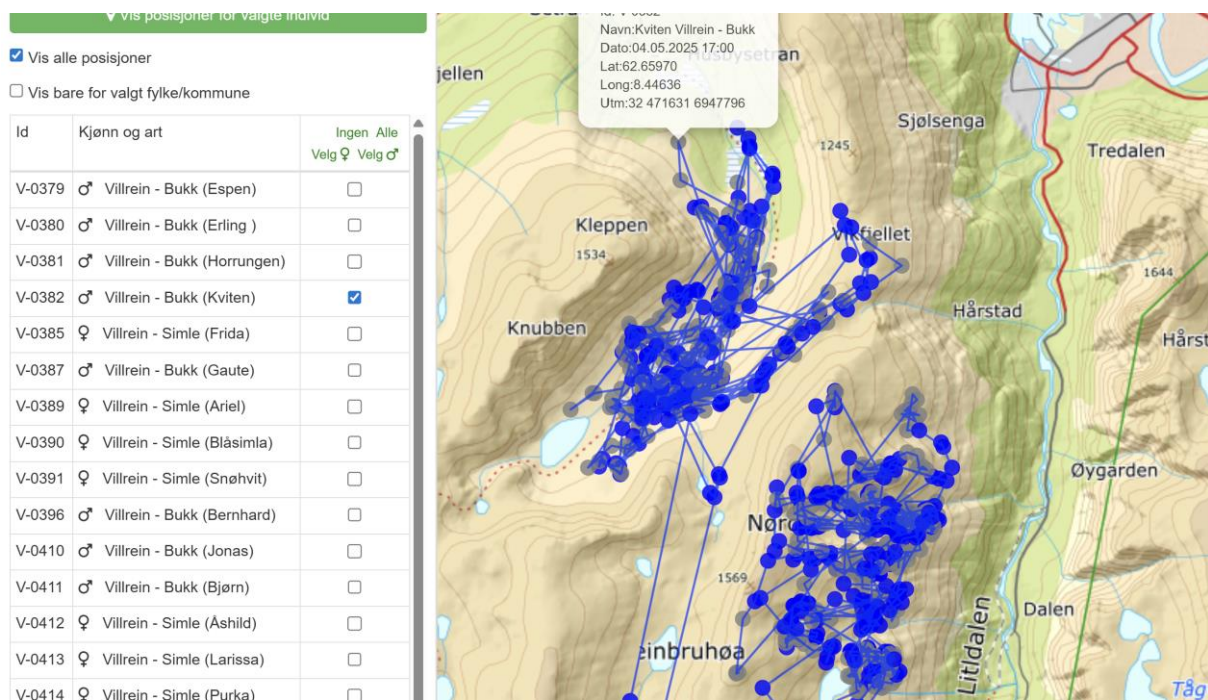
4. Midlertidig vei og massedeponi Gaudalen

Villreinutvalget vil sterkt gå imot nye inngrep i en uberørt dal som Gaudalen, da dette er et mye brukt vår/sommerbeiteområde for villrein, hvor den får fred og ro.

Ved en eventuell bygging av midlertidig vei, vil sporene i landskapet i Gaudalen ligge der i mange år, og tilgjengeligheten for allmenhet blir forbedret. Revegeteringen av massedeponiet vil også ta mange 10 år før det er revegetert.

Villreinutvalget er redd for at dette vil øke ferdsele inn i området, og at området utgår som beiteområder for villrein.

I KUen- er det ikke lagt mye fokus på området som beiteområde for rein, men ny informasjon vedr. arealbruk kom med en GPS-merket villreinbukk våren og sommeren 2025. (Vedlagt skjermbilde av alle GPS-posisjonene til denne bukken i det aktuelle området.)

Som tilleggssopplysning kan det opplyses om at dette var en flokk på 11 dyr som oppholdt seg i området dette året, men splittet seg opp i flere små flokker, og har en mer omfattende arealbruk enn bare disse GPS-plottene.

Villreinutvalget fikk informasjon på det åpne folkemøte vedr. planene at Statkraft hadde regnet på andre muligheter for luftetunell og massedeponi, men har lagt bort disse planene.

Villreinutvalget vil kreve at NVE pålegger Statkraft å finne alternative løsninger, enn inngrep i Gaudalen, alternativt må maskiner fraktes inn og ut på vinterføre, for å sleppe midlertidig vei.

5. Nytt villreinfond/ Større bidrag inn i villreinfondet.

Ved revisjon av konsesjonsvilkårene for Aurareguleringer i 2021 ble Statkraft pålagt å bidra i et opprettet villreinfond pålydende 10 millioner. Punkt 5 i eksisterende vilkår.

Konsesjonæren pålegges å avsette et engangsbetrag på 10 mill. kroner til et øremerket fond til undersøkelser og tiltak for å bedre forholdene for villreinbestanden som blir berørt av reguleringen. Fondet skal forvaltes av en egen styringsgruppe bestående av NVE, miljøforvaltningen, regulanten, ev. øvrige bidragsytere og de berørte kommunene. Midlene skal forvaltes til beste for villreinbestanden.

Villreinutvalget og villreinnemda har tidligere etterlyst opprettelsen av dette fondet, men så vidt vi har informasjon om er det fortsatt ikke dette opprettet.

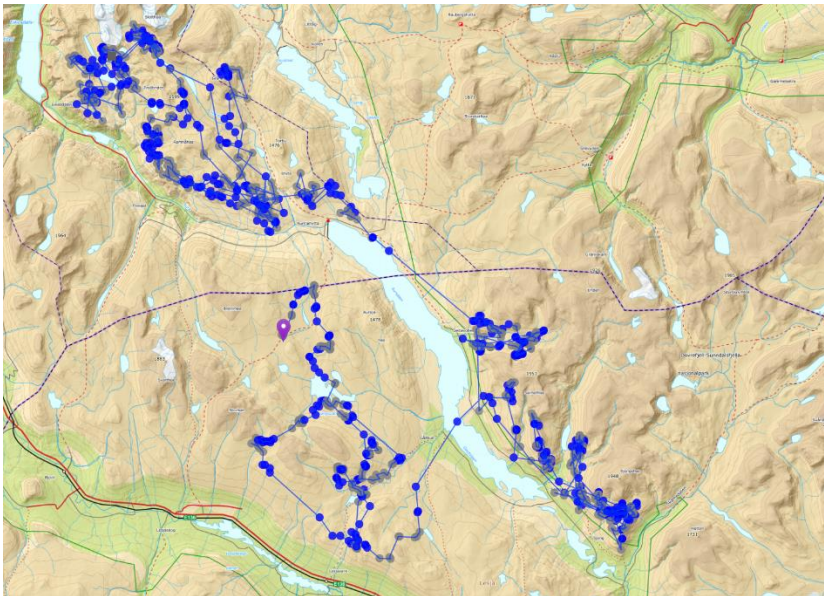
Villreinutvalget krever at dette fondet må vitaliseres med tapte renteinntekter/fondsinntekter, samt at det må opprettes/vedtas en **betydelig økt** bidra inn i dette fondet på grunn av nye inngrep i villreinområdet. Et alternativ kan være f.eks. noen % av kraftinntektene eller et fastsatt årlig beløp som gjør det mulig å iverksette tiltak som bedrer forholdene til reinen.

Det samme gjelder de rettighetshavere som har arealer som blir berørt av nye inngrep, der må det bestemmes nye erstatninger for tapt villreinbeite mm.

6. Andre avbøtende tiltak.

a) Gåsbua

Ved forrige revisjon av konsesjonsforholdene var det mye diskutert terskel ved Gåsbua i Lesja kommune. Villreinutvalget vil påpeke at hadde de avbøtende tiltakene som ble foreslått den gangen blitt gjennomført, hadde vi kanskje hatt et bedre funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og Snøhetta vest idag.

Bilde viser GPS-posisjoner fra merkasimle 159, (Vest-simle) som hadde opphold seg på «østområdet» i lengre tid, og trakk tilbake over isen i området hvor det var planlagt terskel.

I tiltaksplan for villrein ligger dette inn som et eget tiltak og villreinutvalget mener at dette tiltaket igjen må løftes frem i lyset, og legges krav om at det gjennomføres.

b) Kraftledninger -

Villreinutvalget vil påpeke at for å fjerne barriereeffekten mellom Snøhetta øst og Snøhetta vest, bør kraftledninger føres i bakken, på de mest kjente trekkorridorene og vandringsstederne.

Villreinutvalget vil spille inn dette nå, da vi vet det ligger en plan om oppgradering av eksisterende linjenett gjennom området.

Villreinutvalget vil særlig nevne områdene ved Osbua, Torbuhalsen, Gåsbua, og Kvitmyrene som høyaktuelle områder.

c) Aursjøveien:

Villreinutvalget mener at tiltaket med tunnel under Torbuhalsen også må gjennomføres, for å få området på Torbuhalsen mer tilgjengelig, for reinen og fjerne forstyrrelsesmomentene, dette for å få trekket til å gjennoppstå. Tunnelen bør utformes slik at gående og syklende også kan bruke tunnelen. Og dermed kan veien over Torbuhalsen tilbakeføres.